

Mesilasperede paljundamise võtted korpustarudega.

Kokkuvõtte loengust Jäned mesinduspäevadel 14.02.2009.a.

Lektor Rein Männiste, leping PR-5-1.3-1

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesilasperede paljundamine minu mesilas toimub eelkõige talvekahjude korvamiseks. Mesilasperede paljundamiseks on mitmeid erinevaid võimalusi, mis sõltuvad suurel määral talvitunud mesilaspere tugevusest, tema arengukiirusest ning looduslikust õietolmu ja nektari korjest. Mesilasperesid võib paljundama hakata siis, kui peres on koorunud elujõulised ja paaritusvõimelised lesed.

Enda mesilas kasutan perede paljundamiseks lendpere meetodit, mis on ühtlasi ka tõhus sülemlemisvastane võte. Lendperet hakkamoodustama siis, kui mesilaspere on arenenud nii suureks, et hõlmab kolme korpust. Nendest kolmest korpusest komplekteerin ühe korpuse jagu kärgi, mis sisaldab sõltuvalt pere tugevusest ja haudme hulgast 4-6 haudmekärge erinevas vanuses lahtise kui ka kinnise haudmega, paar suirakärge ja paar söodakärge koos mesilastega, kokku kümme kärge. Selle korpuse asetan vana pere kohale kõige alumiseks korpuseks ning lisan sinna puuriga paarunud ema või paarumata ema või kasvatatud peagi kooruva emakupu. Lendperele lisan ka teise korpuse, mis sisaldab 5 ülesehitatud ja 5 kärjepõhjaga kärge.

Vana pere kaks ülejäänud korpust koos vana emaga viin uuele kohale kümme meetrit eemal või asetan vana pere uue kõrvale lennulauga 180 kraadi algasendist. Vana pere lennumesilased lendavad uude perre ning moodustavad tugeva lendpere. Vana pere kaotab niivõrd palju mesilasi, et sülemlemistung on koheselt likvideeritud. Normaalse korje korral on mõlema pere meetoodang võrdne mesila keskmise saagikusega.

Teiseks meetodiks mesilasperede paljundamiseks oleks iduperede moodustamine. Iduperesid võib tegema hakata juunis-juulis peakorje ajal. Selleks võetakse põhiperest 2-3 haudmekärge, üks suirakärge ja üks söodakärge koos mesilastega, nendele lisaks kolm ülesehitatud ja kaks kärjepõhjaga kärge nii, et üks korpus saaks kärgi täis. Idupererele annan puuriga paarunud ema selle olemasolul, kui ei, siis paarumata või kasvatatud emakupu peatselt kooruva emaga.

Moodustatud idupere viin mesila teise gruppi vahemaaga vähemalt 2 kilomeetrit. See kindlustab, et lennumesilased ei lenda vanasse peresse tagasi. Kui puudub võimalus viia moodustatud idupere teise gruppi, siis peaks iduperesse lisaks raputama teistelt kärkeidelt mesilasi, soovitatavalt noori mesilasi, sest osa mesilasi lendab kindlasti vanasse peresse tagasi. Iduperet võib moodustada ka mitmelt erinevalt perelt võetud kärkeid ja mesilastega. Sel juhul lisan pere moodustamise ajal mõned tilgad mingit eeterlikku õli, et ühtlustada tarus lõhnad. Sügiseks on selline pere arenenud juba piisavalt suureks, et edukalt talvituda. Samuti ei avalda mõne haudmekärje eemaldamine erilist mõju vana pere meetoodangule.

Neid kahte võtet saab kasutada siis, kui ei ole vajadust peresid paljundada massiliselt. Suure hulga perede moodustamiseks võib kasutada samuti idupere meetodit. Siis tehakse ühest perest korraga 5-6 peret, olenevalt kui paljudele peredele hauet ja mesilasi jagub ning palju mesilasemasid saadaval on. Ise olen seda meelt, et pigem võiksid moodustatavad pered olla suuremad, elujõulisemad, kui väikesed pered, kes on ilmastiku muutustele ja erinevatele haigustele tundlikumad.

Kolmandaks võimaluseks on mesilasperede poolitamine. Kahecorpulise pere haue ja mesilased jagan enam-vähem võrdselt kummagi korpuse vahel ning viin ühe korpuse teise gruppi, ühe aga jätan vanale kohale. Ühele korpusele jääb vana ema, teisele kasvatatud noor ema või emakupp. Hiljem, kui mõlemad pered on uuesti arenenud suuremaks, võib nad samamoodi uuesti poolitada. Perede poolitamist peaks tegema kas hommikul varakult või õhtul hilja, siis kui enamus mesilasi on tarus, et moodustatavad pered jääksid võrdse suurusega. Selliselt saab ühest perest teha kolm uut pere ning headel korjeaastatel toovad need pered ka mõnigase saagi.

Kokkuvõtteks võib öelda, et mesilasperede paljundamise eelduseks on korralike tõupuhaste mesilasemade olemasolu. Kui mesinikul endal pole võimalusi või oskusi emade kasvatamiseks, siis tuleb uued emad kuskilt tõumesilast sisse osta. Sülemikuppude baasil pole küll erilist mõtet peresid moodustada, sest siis saame vaid väga sülemlemisaltid pered, kellede meetoodang on küsitava väärtusega.